

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština – Assembly

VI Saziv
Prolečno zasedanje

Komisija za ljudska prava, polnu ravnopravnost, nestala lica i peticije

P-br.51/2019

Priština, 3 maja 2019

Z A P I S N I K

Prisutni: Duda Balje, Lirije Kajtazi, Mirjeta Kalludra, Mexhide Mjaku-Topalli, Luljeta Veselaj-Gutaj, Saranda Bogujevci, Shemi Syla, Teuta Haxhiu i Veton Berisha.

Odsutni : Saša Milosavljević i Fisnik Ismaili.

Pomoćno osoblje komisije: Selman Ymeri, koordinator i Sulltane Gashi, zvanićnik oblasti.

Drugi učesnici: Hilmi Jashari-Narodni advokat, Mehdi Geci i Tafil Rrahmani-IAP, Latife Neziri-Handikos, Teuta Prekazi-UN, Yllka Alimusaj-KDI, Emine Jakupi-praktikant, Ismet Azizi-Kosova za Sandak i Selma Gegić-organizacija SDA.

Sednicu predsedavala, Duda Balje, predsednica komisija.

Ćlanovi komisije nisu imali primedbi ni druge predloge o dnevnom redu, predloženih od predsednice komisije. Komisija je razvila rad sa ovim:

Dnevni red:

1. Razmatranje godišnjeg izveštaja Institucije Narodnog advokata za 2018 god.;
2. Razmatranje Konaćnog izveštaja za Nacrt zakona br.06/L-084 o Zaštiti deteta ;
3. Razno.

1. Razmatranje godišnjeg izveštaja Institucije Narodnog advokata za 2018;

Predsednica – rekla je da danas na dnevnom redu imamo razmatranje Godišnjeg izveštaja Institucije Narodnog advokata za 2018, prisutan je i Narodni advokat, koji će prezentirati ovaj izveštaj u komisiji.

Hilmi Jashari – rekao je da će prvo kratko opisati tri stuba vlasti koje odražavaju stanje ljudskih prava u stvarnom životu. Što se tiče zakonodavnog sistema u zemlji, identifikovali smo četiri sistemski problema koje treba razmotriti, još iz prethodnih godina, i dalje je problematično usvajanje velikog broja zakona koji su sa dopunama i izmenama, i prema proceni to je dokaz slabog kvaliteta za zakone koji dolaze iz vladinog sektora.

Iz ovoga razloga se često dopunjuju i izmenjuju, drugi problem kodifikacija prava, treći sistemski problem je nedostatak pravne terminologije, i da u jednom zakonu se upotrebljava jedna terminologija koja ima drugo značenje a u drugom zakonu za istu stvar upotrebljava potpuno druga terminologija i to stvara pravnu nedoslednost i to uzrokuje veliki problem kod sprovođenja zakona, i na kraju je slab prevod pravnih tekstova i zakona i to ne nudi pravnu sigurnost.

Što se tiče pravosudnog sistema, primetili smo da jedan veliki broj građana naše zemlje suočavaju se sa nepoštovanjem ustava, i to se događa. Postoje otvoreni sudski postupci, ali sud ne postiže da reši ove sporove, mi smo preporučili izradu jednog proceduralnog zakona koji bi mogao i omogućio građanima da dobiju nadoknadu kada država prekrši zakon i do sada ne postoji nijedna inicijativa . Drugi problem se odnosi na posebnu komoru Vrhovnog suda, koja obično odlučuje o žalbama radnika tokom procesa privatizacije, broj predmeta na sudu i srazmerni broj sudija neće moći da razmatraju te predmete za 10 ili 20 godina neće moći postići da se bave samo onim slučajevima koji su u procesu i treći problem u pravosudnom sistemu je neuspeh u izvršavanju sudskih odluka. Što se tiče izvršnog sistema kao na centralnom tako i na lokalnom nivou, rekao je da je došao do zaključka da izvršni sistem u celini pati od nedostatka efektivne kontrole, u jednom ranijem izveštaju zaključili smo da Skupština Kosova nije dostigla da održi vladu odgovornom, drugi problem je šutnja administracije, treći problem je uslovljavanje građana za ispunjenje nepravednih i nezakonitih obaveza. On je dalje izneo i druga pitanja koja je detaljno opisao u izveštaju.

Predsednica je pitala da li postoji neki pozitivan zaključak o funkcionisanju sistema.

Hilmi Jashari - rekao je da u stubovima sistema, ne mogu da kažem da je došlo do bilo kakvog poboljšanja, izuzev Skupštine gde se primećuje postepeno povećanje smanjenja broja zakona koji se svake godine izmenjuju i dopunjuju u Skupštini.

Teuta Haxhiu rekla je da je pozitivno što se građanima podigao nivo svesti da znaju adresu i to pokazuje veći nivo svesti, ona je rekla da će se održati parlamentarna rasprava i usvojiti rezolucija kojom se traži ne samo da se ukine doprinos za 15 godina radnog iskustva, jer ako je građanin radio čak i godinu dana, ima pravo na penziju i rekla je: za to takođe očekuje podršku poslanika. Ona je rekla da je neophodno da se menja administrativno uputstvo, jer zakon treba da se menja ali to oduzima vremena. Ona je rekla da su opštine obavezne da plaćaju dečja putovanja za četiri kilometara, ali samo deci sa posebnim potrebama. Dok opštine kažu da nismo precizirali troškove, zatim, pitala je Narodnog advokata u vezi sa ovim slučajevima. Ona je rekla da izveštaj o korišćenju narkotika kod dece, je u interesu komisije da ga imaju.

Saranda Bogujevci – rekla je da ono što je zanima je povezano sa pitanjem Astrita Dehari, jer je rečeno da će da bude uključen u izveštaju, što ukazuje na kršenje zakona u ovom slučaju i koji je bio razlog što nije uključen u ovom izveštaju.

Mexhide Mjaku-Topalli – rekla je da u vezi sa žalbama i peticijama građana, ne možemo im dati brz i pravilan odgovor, ako se pozivamo na zahtevu iz prethodnog mandata radnika fabrike

cevi u Uroševcu, obratili smo vam se kao Institucijom, tako da se angažujete u tom pravcu, drugo pitanje je negiranje prava porodica palih boraca, kojima je uskraćeno pravo na penziju palog borca i onog doprinosne penzije i do sada nije učinjen nikakav korak. da se ovo reši. Ona je takođe pomenula pitanje uklanjanja porodičnih penzionih šema kada dete dostigne pet godina, kako da ove procese unapredimo zajedno. Ona je takođe bila zainteresovana za pitanje azbesta u opštini Hani i Elezit, i kako bi mogli da pomognu kao poslanici u tom pravcu, pitajući se da li postoji izveštaj o tome kako se tretiraju repatrirajuća lica na Kosovu, i rekla je da traže podršku u vezi sprovođenja Zakona o polnoj ravnopravnosti u zakonu o izborima.

Mirjeta Kalludra – rekla je da je u vezi sa plaćanjem električne energije potrošene u severnom delu na inicijativu OI, praksa prekinuta, ali kod nadoknade se ne vidi da ima nekih rezultata. Ona je takođe pitala i u vezi bolesti kancera, rekla je da u drugim zemljama pacijent obavezan da napravi analizu čak i ako nije bolestan, kako da se vrši podizanje svesti od strane države da bi ohrabрили građane da se podvrgavaju vršenju analiza i da se utiče na prevenciju bolesti.

Veton Berisha - pitanja vezana za manjine su adresirana prioriteto, a neka od njih su pronašla rešenja, rekao je da su zainteresirani kao Institucija, kao što vidite zastupljenost zajednice u javnim institucijama uopšteno, a posebno u institucijama bezbednosti u policiji i BSK-a. jer se ispostavlja da se zakon primenjuje, 10% zajednica je uključeno u ove institucije, ali Srbi su favorizovani, on je takođe rekao da je poznato da još uvek imamo problema sa uzurpacijom i kojim se prioriteto tretiraju ovi slučajevi u pravosudnom sistemu.

Shemsi Syla – rekao je da je dobro što ste istakli pitanje diskriminacije građana Istočnog Kosova, veoma je interesantno da državni organi poštuju uredbu koji je doneo UNMIK, a glavni cilj u to vreme nije bio povećanje broja Albanaca na Kosovu, što je bila propaganda, a naša država i dalje drži zatvorene oči. Još jedno pitanje koje ga zanima je kršenje prava ranjenicima iz 1980-ih god. i naovamo a koji pate i trpe kao invalidi zbog primljenih povreda a ne uživaju nikakvo pravo. Imamo njihove žalbe i svakako su se obratili i vama kao instituciji. On je na kraju upitao Narodnog advokata o stanju implementacije preporuka Narodnog advokata, takođe ga zanima i izvršenje sudskih odluka.

Luljeta Veselaj-Gutaj – rekla je da što se tiče pravosudnog sistema sa povećanjem broja sudija da li je bilo smanjenja broja slučajeva, da li imate informacije o tome? Što se tiče medija, rekao je da slobodni mediji na Kosovu, posebno elektronski mediji, da li krše ljudska prava? Ona je takođe rekla da su krađe u javnoj i privatnoj svojini bile zabrinjavajuće, kakve su vaše preporuke kao Institucija koju ste vi dali za bezbednost građana Kosova? Dalje pitala je Narodnog advokata, da li ste primili neku žalbu o zakonu za pred univerzitetsko obrazovanje od strane opština, a posebno iz Opštine Priština, da se ovaj zakon krši kod člana 17.

Hilmi Jashari, - odgovorio je pitanjima poslanika, kada su u pitanju uslovi za penzionisanje sa 15-godišnjim mandatom, naglasio je da su utvrdili da je to kršenje ljudskih prava, a mi smo predložili da model koji se primenjuje u balkanskim zemljama gde postoji mogućnost kupovine staža s kojim se državljanima smanjuje udeo penzijskih doprinosa koji prima, ali jedan deo koji se plaća državi može da dobije vrednost od 90% penzije, a 10% ostaje državi, a naknada je dvosmerna i to ostaje u volji poslanika.

U vezi slučaja Astrita Dehari, pratili su slučaj i zainteresovani su da vide sudski proces i tokom procesa praćenja suđenja da vide da li je bilo kršenja ljudskih prava u smislu sudskog procesa koji je ostvaren. U ovom slučaju postoji nepotrebno kašnjenje u ekspertizi, što podiže složenost samog pitanja i mi ćemo izdati izveštaj, jer je očigledno da ovaj sudski proces ne ide dobro i nije u skladu sa standardima Evropske konvencije za pravično i razumno suđenje u odgovarajućem vremenskom roku.

U vezi sa ostalim postavljenim pitanjima, naglasio da imamo preporuke za ta pitanja da treba da se zatraži u Skupštini da institucije te preporuke primenjuju i da se izmene ti zakoni gde je potrebno.

Što se tiče readmisije spomenut je zadnji slučaj, postoji mehanizam za zaštitu protiv torture gde smo obavili posetu, posetili smo i decu, i sada ćemo izaći sa jednim izveštajem da bi smo konstatovali da li je tretman bio u skladu sa međunarodnim standardima.

Što se tiče spiska osnovnih lekova kao i tretiranju bolesti imali smo sastanak sa ministarstvom zdravstva, autoritetom za lekove i mogli smo da primetimo da od 2012 god. nikada nije bilo obnavljanja osnovnog spiska za lekove da bi ovim građanima koji boluju od kancerogenih i drugih bolesti, da im se garantuje od strane države podrška sa ovom vrstom lekova. Jedan veliki deo ovih lekova je propao po treći put na tenderu koji organizuje Ministarstvo zdravstva, vrlo brzo izačićemo sa jednom konstatacijom da ukoliko država nije u stanju da to realizuje onda najmanje što može uraditi je obaveza plaćanja tih računa.

Za građane istočnog Kosova mislim da preporuke koje smo izdali pokazuju jasnu sliku, i dobro je pozvati ministra unutrašnjih poslova na sastanak da bi se videlo koje je radnje preduzeo, tu je jedna protiv zakonita situacija jer ti građani ne mogu da regulišu osnovna građanska pitanja, od izvoda rođenih do školskih diploma koje pohađaju ova deca. U vezi sa tim ukoliko mediji krše ljudska prava u slučaju objavljivanja informacija, u mnogim slučajevima mogli smo da vidimo da ima zloupotrebe i kršenje ljudskih prava, gde su i deca izlagana u medije.

Predsednica se zahvalila narodnom advokatu o predstavljanju izveštaja i o datim odgovorima.

Dalje predsednica iznela na glasanje izveštaj Narodnog advokata za 2018 god. I ustanovila je da komisija na jedinstven način glasala i donela sledeću preporuku jednoglasno:

Preporuka

Skupština da odobri va izveštaj Institucije Narodnog advokata 2018 god.

2. Razmatranje Konačnog izveštaja za Nacrt zakona br.06/L-084 o Zaštiti deteta ;

Predsednica, rekla je da stalne komisije nisu izneli primedbe u amandmanima Funkcionalne komisije što se tiče ovog nacrta zakona i mi treba da ga prosledimo na razmatranje i odobrenje

u drugom čitanju u Skupštini.

Predsednica je potom iznela na glasanje Konačni izveštaj Nacrta zakona o zaštiti deteta i zaključila da je Komisija jednoglasnim glasovima usvojila ovaj izveštaj i izdala ga;

Preporuka

Komisija preporučuje Skupštini da odobri Nacrt zakona u zaštiti deteta, sa predloženim amandmanima.

3. Razno

Mexhide Mjaku- Topalli, predsednica radne grupe o pravnoj inicijativi nadovezanog sa izmenom i dopunom Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, rekla je da smo održali okrugli sto po ovom pitanju i od tog okruglog stola proizašlo je da postoji potreba za novim Nacrtom zakona o zaštiti od nasilja porodici i predložila je članovima Funkcionalne komisije da podrži predlog radne grupe.

Dalje, predsednica, ustanovila je da Funkcionalna Komisija odobrila gore pomenuti predlog predstavljenog od predsedavajuće radne grupe Mexhide Mjaku-Topalli u vezi s ovom pravnom inicijativom.

Predsednica je takođe rekla da treba da se odobri i stručna ekspertiza u vezi sa pravnom inicijativom za Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Dalje , predsednica, ustanovila je da Funkcionalna Komisija odobrila stručnu ekspertizu stručnjaka Flamur Hyseni u vezi projekta Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Predsednica je rekla da je na sastanku komisije i gost iz Novog Pazara, Selma Gogiq,

Selma Gogiq, pozdravila je članove Komisije i rekla da bi u budućnosti mogli povećati međusobnu saradnju.

Sednica je završena u 15:20.časova

Pripremili :

Pomoćno osoblje komisije

Predsednica Komisije ,

Duda Balje